

Kulturele Haadstêd 2018

Plan van aanpak
Achtkarspelen

Buitenpost, november 2015

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Uitgangspunten en doelstellingen	5
2. Programma KH2018 in Achtkarspelen	6
3. Rol gemeente	8
4. Samenwerking	9
5. Activiteitenplanning	10
6. Communicatieplan	11
7. Financiën	12

Bijlagen

Bijlage 1: Bidbook KH2018: thema's en programma's

Bijlage 2: Samenwerkingspartners

Inleiding

In 2018 is Leeuwarden Kulturele Haadstêd van Europa. Dit heeft impact op heel Fryslân. Het gaat niet alleen om Leeuwarden, maar om de hele Friese mienskip. KH2018 is een prachtige kans een groot publiek kennis te laten maken met de schoonheid van Fryslân in al haar facetten. De verwachting is dat veel bezoekers naar Fryslân komen. Die zullen niet alleen de stad Leeuwarden bezoeken, maar ook de regio. Noordoost Fryslân is een aantrekkelijk gebied voor de bezoeker van Leeuwarden-Fryslân 2018. De regio is een 'rustige en authentieke regio' als tegenhanger van de 'drukke stad Leeuwarden'. En een regio met veel kracht in de mienskip.

Achtkarspelen heeft een sterk eigen cultureel karakter. Bijzonder zijn de ligging in het Nationaal Landschap 'Noardlike Fryske Wâlden', het unieke coulissenlandschap met zijn houtwallen, elzensingels, pingoruïnes en het Miedenlandschap, de vele volksverhalen en een bloeiend cultureel leven.

KH2018 is een kans om de culturele rijkdom, de schoonheid en de mienskipssin van Achtkarspelen te laten zien!

1. Uitgangspunten en doelstellingen

In 2018 is Leeuwarden Europese Culturele Hoofdstad (KH2018). De missie van de organisatie Leeuwarden-Fryslân 2018 is het versterken van de economische, sociale, ecologische en culturele structuur van Leeuwarden, Fryslân en het Waddengebied door het benutten van de kracht van de menskip.

Ambitie

KH2018 biedt kansen voor Achtkarspelen. De gemeenteraad heeft dit als volgt geformuleerd in de Programmabegroting 2015:

'In 2018 hebben we een eigen cultureel aanbod dat we laten aansluiten bij KH2018'

Uitgangspunten

Uitgangspunten voor KH2018 in Achtkarspelen zijn:

- Iepen mienskip: de inwoners, organisaties en bedrijven organiseren activiteiten en evenementen met een blik naar buiten
- De gemeente heeft een faciliterende, initiërende en coördinerende rol
- De gemeente zorgt voor samenwerking en verbinding tussen partijen

Doelstellingen

KH2018 heeft vijf lange termijn-doelstellingen (de vijf E's). Om op de officiële agenda van KH2018 te komen, moet een project aansluiten bij deze doelstellingen. Voor het programma KH2018 in Achtkarspelen willen we ook deze doelstellingen hanteren.

De vijf E's

- Experience: Gastvrije omgeving
- Empowerment: Iedereen doet mee
- Entrepreneurship: Kansen voor ondernemers
- Ecology: Duurzame toekomst
- Europe: Verbonden met Europa

Experience: lokaal, regionaal, nationaal en internationaal zorgen voor de meest optimale beleving van de bezoeker. Hoe zorgt het project voor het Iepen Mienskipsgedoele? Activiteiten moeten een sterke combinatie bevatten van cultuur, natuur en gastvrijheid.

Empowerment: bevorder maatschappelijke deelname voor kinderen, jongeren, jongvolwassenen, mensen met een sociale, psychische of fysieke beperking en minderheden. Zorg ervoor dat mensen zich uitgenodigd voelen om mee te doen, neem drempels weg. Laat iedereen zijn eigen cultuur zien en daarover in gesprek gaan.

Entrepreneurship: Leeuwarden-Fryslân 2018 wil het economische klimaat op duurzame wijze versterken. De organisatie is op zoek naar innovatieve ondernemers met creatieve en ecologische plannen die een bijdrage kunnen leveren aan het gewenste economische klimaat.

Ecology: Leeuwarden-Fryslân 2018 wil het bewustzijn creëren dat het mogelijk is om duurzamer om te gaan met ons klimaat. De organisatie is op zoek naar events die inspireren, het goede voorbeeld geven en structurele versterking van de ecologie bieden.

Europe: Ieder project moet er op gericht zijn om de relatie met Europa te versterken en te verduurzamen vanuit het concept *Iepen Mienskip*: door bestaande netwerken in kaart te brengen, open te stellen en te verbinden.

2. Programma KH2018 in Achtkarspelen

In 2018 willen we dat het in Achtkarspelen bruist van de activiteiten en evenementen. Hiervoor zoeken we aansluiting bij het bidbook KH2018 (zie bijlage 1). Voor het project 'Silence of the Bees' is botanische tuin De Kruidhof in Buitenpost een partner. Hiernaast biedt met name het project 'Royal Friesian' uit het bidbook aanknopingspunten voor een cultureel programma in Achtkarspelen.

Silence of the Bees

Een van de projecten van KH2018 is 'Silence of the Bees'. In het project werken (inter)nationale kunstenaars en onderzoekscentra, bijenhouders (en verenigingen), gemeenten, boeren en scholen samen om aandacht te krijgen voor de bij. Resultaten van de samenwerking zijn kunstwerken, installaties, composities, festivals, bijvriendelijke gemeenten en veranderingen die noodzakelijk zijn in landbouwprocessen.

De Kruidhof in Buitenpost, de enige botanische tuin van Fryslân, heeft de ambitie uitgesproken om Buitenpost als 'buitenpost' van KH2018 te maken. Bezoekers zien direct dat Buitenpost een buitenpost van KH2018 is. Voor de drie ontsluitingsrotondes schrijft De Kruidhof een kunstontwerpwedstrijd uit en legt De Kruidhof een duidelijke link naar biodiversiteit en bloemen. Ook in het stationsgebied is direct duidelijk dat 'Silence of the Bees' de buitenpost is van KH2018. Er rijden zelfs verschillende Arriva-treinen in de kleuren en tekening van de bij.

Op het terrein van De Kruidhof komt een 'Oratorio for one million souls' in de vorm van een kunstzinnige bijenkorf. Hierin kunnen bezoekers de geluiden van een bij ervaren. In de tuin worden in het seizoen balletvoorstellingen gegeven waarbij de bijdans centraal staat. De Kruidhof wordt het bijencentrum van Noord-Nederland, een plaats waar beleving, educatie en verbindingen met bloemen en planten centraal staan.

De Kruidhof spilet in rol yn 'Silence of the Bees'

Royal Friesian

Een van de projecten uit de open programma's van KH2018 is 'Royal Friesian'. Royal Friesian is gericht op culturele interactie en de bewustwording dat cultuur geen vaststaand begrip is door te spelen met Friese iconen en andere elementen uit de lokale cultuur. Met name bij dit project kunnen initiatieven aansluiten die vanuit de mienskip komen.

Inmiddels heeft de gemeente twee inspiratieavonden georganiseerd voor inwoners, organisaties en bedrijven in de gemeente. De deelnemers hebben vele ideeën bedacht voor nieuwe evenementen en activiteiten. Hiernaast heeft Achtkarspelen ook veel bestaande evenementen, zoals het Iepenloftspul De Harkema, Gondelvaart op Wielen in Drogeham, Survivaltocht in Kootstertille, het Oldtimerfestival in Twijzelerheide, de concoursen hippique in Buitenpost en Drogeham, en de wielerevenementen in Surhuisterveen. Wellicht is het mogelijk van deze bestaande evenementen een 'special edition' te maken zodat het evenement ook aansluit bij KH2018.

Unique selling points

In 2018 zullen in heel Fryslân vele activiteiten en evenementen zijn. Een cultureel programma in Achtkarspelen trekt alleen veel bezoekers als het uniek is. Wat is zo bijzonder aan Achtkarspelen, wat maakt Achtkarspelen uniek?

- Noardlike Fryske Wâlden (Nationaal Landschap)
- Pingo's
- Volksverhalen
- Botanische tuin De Kruidhof
- Actief amateurkunstleven (hafabra, toneel en zang)
- Wielrennen

De kunst is om het unieke van Achtkarspelen te verbinden met de evenementen en activiteiten voor KH2018.

Pingo 'Bootsma's Poel', De Wedze, Twizel

3. Rol gemeente

Achtkarspelen stimuleert initiatieven van onderop. Dit doen we door een verbindende, inspirerende en faciliterende rol te spelen.

Concreet zien we op dit moment voor de gemeente de volgende taken weggelegd:

- communiceren met inwoners/organisaties/bedrijven:
 - informatie verstrekken
 - bijeenkomsten organiseren voor het werkveld
- (mogelijkheden onderzoeken voor) het leggen van verbindingen tussen partijen
- frontoffice voor initiatieven uit de gemeente
- advies/hulp bij vergunningen
- subsidieverstrekking

Ambtelijke capaciteit

Om uitvoering te geven aan deze taken is ambtelijke capaciteit nodig. Op dit moment heeft de projectleider hiervoor 0,1 fte beschikbaar. De projectleider kan dit binnen haar takenpakket opvangen.

Projectgroep KH2018

Binnen de gemeente stellen we een projectgroep KH2018 samen. De interne projectgroep zorgt voor coördinatie en verbinding. De projectgroep bestaat uit een klein kernteam:

- beleidsadviseur Cultuur (projectleider)
- beleidsadviseur Recreatie en Toerisme
- accountmanager Economische Zaken
- beleidsadviseur Communicatie

Afhankelijk van de noodzaak breiden we het kernteam uit met andere medewerkers uit de organisatie, zoals een medewerker Vergunningen en Beheer.

Ynspiraasjejûn KH2018 op 21 april 2015 yn it gemeentehûs yn Bûtenpost

4. Samenwerking

Voor KH2018 werken wij samen met partners uit onze gemeente en de regio, de andere gemeenten in de regio en partners op provinciaal niveau.

Samenwerkingspartners

Wij hebben inmiddels twee Ynspiraasjêûnen georganiseerd voor inwoners, organisaties en bedrijven in de gemeente. Tijdens deze bijeenkomsten, met gemiddeld ongeveer 30 deelnemers, hebben verschillende partijen belangstelling getoond voor het (verder) ontwikkelen van activiteiten en evenementen in het kader van KH2018 (zie bijlage 2). Tijdens de tweede Ynspiraasjêûn KH2018 is afgesproken dat een werkgroep met vertegenwoordigers uit de mienskip de ingebrachte ideeën verder vorm geeft. De werkgroep ontwikkelt een basisstructuur, waarop ook nieuwe initiatieven kunnen aansluiten. Tijdens een volgende Ynspiraasjêûn presenteert de werkgroep hun plan.

Gemeenten in Noordoost Fryslân

In de regio Noordoost Fryslân (ANNO-verband) informeren de aangewezen projectleiders voor KH2018 elkaar over ontwikkelingen, zorgen voor afstemming en verbinding waar dat kan. We bekijken of het mogelijk is om gezamenlijke voorwaarden op te stellen voor het toekennen van subsidieverzoeken voor projecten die de gemeentegrenzen overstijgen.

Provinciaal niveau

Op provinciaal niveau is professionele ondersteuning mogelijk vanuit de organisatie KH2018, maar ook van culturele organisaties zoals Keunstwurk en Afûk.

Met de gemeenten in Fryslân en provincie Fryslân wisselen we ervaringen uit om op deze wijze van elkaar te leren.

*Ynspiraasjêûn KH2018 op 21 april 2015
mei-inoar ideeën betinke*

5. Activiteitenplanning

Begin dit jaar zijn de activiteiten rond KH2018 gestart. In onderstaand schema ziet u welke activiteiten in 2015 zijn uitgevoerd.

Activiteiten KH2018 – 2015	
31 maart	B&W-overleg - Bespreken projectplan - Formuleren uitgangspunten en doelstellingen
21 april	1 ^e Ynspiraasjeûn KH2018 - Inwoners, organisaties en bedrijven in Achtkarspelen bedenken ideeën
23 april	Ambtelijk overleg Friese gemeenten, provincie Fryslân en organisatie KH2018
27 mei	Regiobijeenkomst Noordoost Fryslân - Informatie KH2018 - Presentatie initiatieven uit de regio
zeswekelijks	Ambtelijk overleg projectleiders Noordoost Fryslân
1 september	2 ^e Ynspiraasjeûn KH2018 - Presentatie gezamenlijke opzet ideeën
8 oktober	Bestuurlijk overleg gemeenten Noordoost Fryslân en organisatie KH2018
9 oktober	Bijeenkomst denktank 'Silence of the Bees' in De Kruidhof
27 oktober	Overleg werkgroep - Verdere uitwerking ideeën Ynspiraasjeûnen
november	Plan van aanpak KH2018 - Ter vaststelling naar B&W - Ter informatie naar de raad
24 november	Overleg werkgroep - Verdere uitwerking ideeën Ynspiraasjeûnen

Planning activiteiten

Voor de komende jaren kunnen we op dit moment slechts globaal aangeven wat de activiteiten zijn. Het overzicht is dynamisch; een nadere invulling vindt gedurende het jaar plaats.

Activiteiten KH2018 – 2016	
26 januari	3 ^e Ynspiraasjeûn KH2018
paar keer per jaar	Organiseren bijeenkomsten werkveld
zeswekelijks	Overleg projectleiders Noordoost Fryslân
n.t.b.	Overleg gemeentelijk projectteam
1 ^e halfjaar	Subsidieregels vaststellen
hele jaar	Beoordelen subsidieaanvragen
Activiteiten KH2018 – 2017	
paar keer per jaar	Organiseren bijeenkomsten werkveld
zeswekelijks	Overleg projectleiders Noordoost Fryslân
n.t.b.	Overleg gemeentelijk projectteam
hele jaar	Beoordelen subsidieaanvragen
Activiteiten KH2018 – 2018	
hele jaar	Uitvoering activiteiten en evenementen

6. Communicatieplan

De communicatie over KH2018 is gericht op het informeren en activeren van de inwoners. Het doel is om het draagvlak en de participatie te vergroten. Achtkarspelen sluit in haar communicatie aan bij de communicatie van Leeuwarden-Fryslân 2018. Daarnaast zet de gemeente haar eigen kanalen in om de inwoners gericht te informeren, zo mogelijk met de andere gemeenten in de regio.

Doelgroepen

Hoofddoelgroep

- Inwoners

Subdoelgroepen

- Verenigingen
- Bedrijven en instellingen
- Toeristen
- Gemeenteraad
- Medewerkers gemeente
- Media

Communicatiemiddelen

KH2018 heeft haar eigen huisstijl. Binnen deze huisstijl worden verschillende middelen ontwikkeld waar we gebruik van kunnen maken. Om de herkenbaarheid te vergroten is het aan te bevelen om deze huisstijl ook door te voeren in de gemeentelijke uitingen.

Provinciaal

- Website www.2018.nl
- Nieuwsbrief
- Social media
- Beeldbank
- Logokit
- Productiematerialen (bijvoorbeeld vlag of gadget)
- Lenen van materialen (bijvoorbeeld 2018-bus, beachvlaggen)
- Presentatiemateriaal (powerpoint, animatie, filmpjes)
- Evenementen

Regionaal

- Aansluiting zoeken bij stichting RegioMarketing Toerisme, www.friesland.nl/noordoost

Gemeentelijk

- www.achtkarspelen.nl/kh2018
- Social media (Facebook en Twitter)
- Gemeentepagina in Actief
- Drukwerk (bijvoorbeeld folder, flyer, poster)
- Persberichten
- Bijeenkomsten

7. Finansiën

Om initiatieven uit de mienskip mogelijk te maken is een budget nodig. De gemeente kan door middel van subsidies activiteiten en evenementen stimuleren. Hiernaast is een (klein) werkbudget nodig voor bijvoorbeeld het organiseren van bijeenkomsten, zoals de Ynspiraasjejûnen, en andere communicatievormen.

Programmabegroting 2015

In de programmabegroting 2015 heeft de gemeenteraad budget beschikbaar gesteld voor KH2018. In 2015 hebben wij twee inspiratieavonden georganiseerd. Het ontwikkelen van ideeën en projecten krijgt vanaf 2016 verder vorm. Hierdoor is het beschikbare budget van 2015 voor een groot deel niet gebruikt. Via de 'overlopende posten' vragen wij de raad het (restant van het) budget van 2015 mee te nemen naar volgend jaar.

Budget KH2018	
bedrag	jaar
2015	€ 10.000
2017	€ 50.000

Bijlage 1 Bidbook KH2018: thema's en programma's

In het jaar 2018 zal het in Fryslân bruisen van activiteiten. Leeuwarden – Fryslân 2018 presenteert de evenementen rondom drie thema's: duurzaamheid van cultuur en natuur, een betere balans tussen stad en platteland, en meer begrip voor diversiteit en identiteit. Naast de drie thema's, waar veel projecten onder vallen, zijn er ook twee open programma's, waarbij ruimte is voor initiatieven van onderop.

Thema's

1. *Nature and Culture*

Het thema Nature and Culture richt zich op ideeën en concepten over de natuurlijke en culturele nalatenschap van Fryslân. Voorbeelden van projecten zijn Sense of place (bijzondere landschapskunst), Spring Fever (aandacht voor biodiversiteit), King of the Meadows (volgt spoor van de grutto, in ieder land wordt samenwerking gezocht met lokale bevolking, met als doel hen door middel van kunst weer met het landschap te verbinden) en Silence of the Bees (kunstenaars en wetenschappers werken samen in bijenonderzoekcentra in Europa, Azië en Australië om aandacht te vragen voor de bijensterfte).

2. *City and Countryside*

Het thema City and Countryside richt zich op de uitwisseling van waarden tussen stedelijke en plattelandsgemeenschappen. Het brengt het beste van stad en platteland samen. Voorbeelden van projecten zijn Eleven Fountains (elf kunstenaars maken een fontein voor de steden van de Friese Elfstedentocht) en Dada in Dr88888888 (het 100-jarig bestaan van het Dadaïsme).

3. *Community and Diversity*

Het thema Community and Diversity onderzoekt hoe eigenheid en openheid zich verhouden tot culturele diversiteit. Het draait hierbij om het begrijpen van de cultuur van andere mensen en daarbij je eigen cultuur verrijken. Twee voorbeelden van de projecten in dit thema zijn Klezmer & Co (over Jiddische cultuur in een vijfdaags festival met o.a. muziek, poëzie, films en documentaires, lezingen en workshops) en Language Lab (minderheidstalen op de voorgrond, met o.a. tentoonstelling van Tresoar en Liet International).

Open programma's

Ruimte voor initiatieven van onderop zijn er in de volgende twee programma's:

1. *Lab LWD*

Lab LWD experimenteert met ideeën en oplossingen voor sociale, economische en ecologische problemen op basis van burgerparticipatie en door van onderop te denken. Daarnaast wordt onderzocht hoe kunst ingezet kan worden om sociale veranderingen te bewerkstelligen. Voorbeeldprojecten zijn Welcome to the Village en Hack your Neighbourhood.

Hack Your Neighbourhood bevat twee initiatieven die elkaar aanvullen. Ten eerste het online platform The European Open Network of Sustainable Communities, dat is bedoeld voor de uitwisseling van ideeën voor community projecten in Europa, die daardoor in kwaliteit en kwantiteit kunnen groeien. Het tweede project is De Reis 2018: een community art project waarbij de nadruk ligt op het participatieproces van burgers onder artistieke leiding van een professioneel kunstenaar.

2. *Royal Friesian*

Royal Friesian is gericht op culturele interactie en de bewustwording dat cultuur geen vaststaand begrip is door te spelen met Friese iconen en andere elementen uit de lokale cultuur (bijv. Explore the North, in 2018 komt er een extra luxe editie, met in Leeuwarden meer dan honderd artiesten die vorm geven aan het thema 'Het Noorden'. Alle mogelijke geografische en metaforische betekenissen worden door hen vertolkt in muziek, poëzie, film en tentoonstellingen).

Bijlage 2 Samenwerkingspartners

Tijdens de twee Ynspiraasjênen die de gemeente inmiddels heeft georganiseerd, hebben verschillende partijen en organisaties belangstelling getoond voor het (verder) ontwikkelen van activiteiten en evenementen in het kader van KH2018. De komende tijd kunnen ook andere organisaties aansluiten en aangeven dat zij actief een rol willen spelen.

Lokaal

- Stichting Keunstkrite
- Stichting Oud-Achtkarspelen
- Muziekverenigingen (brassband Gloria Dei, jeugdbrassband Projunior, fanfare De Bazuin, federatie Muziekverenigingen)
- Zangverenigingen (Noaten op 'e Sang, Folkkoor It Wâldfolk)
- Toneelverenigingen (Fryske Krite)
- HP Events Surhuisterveen
- Botanische tuin De Kruidhof
- Themapark De Spitkeet
- Stichting Iepenloftspul De Harkema
- Stichting Gondelvaart op Wielen
- Korenfestival Surhuisterveen
- Verenigingen plaatselijk belang (Buitenpost, Gerkesklooster/Stroobos, Harkema, Kootstertille)
- Middenstandsverenigingen (H&I Surhuisterveen)
- Innovatiehuis
- Young & Leisure (jongerenwerker)
- Basisonderwijs (cbs De Bernebrêge, cbs De Lichtbron)
- Voortgezet onderwijs (Lauwers College)
- Scw It Koartling, Buitenpost
- De 4 Elementen, Stroobos
- De Frysling, Twijzel
- Tilster skûtsje 'Wâldwiif'

Regionaal

- Cultuurcentrum de Wâldsang
- Stichting Bibliotheken Noord Fryslân
- Stichting KEaRN Welzijn
- Stichting Dam Jaarsma
- Stichting RegioMarketing Toerisme

Provinciaal

- KH2018
- Keunstwurk
- Afûk